

Vườn Quốc Gia

BÁI TỬ LONG[?]

Đề án quy hoạch chi tiết Vườn quốc gia Bái Tử Long

Trong số này:

Đề án quy hoạch chi tiết VQG Bái Tử Long Ngô Văn Định	1
Giải pháp cho phát triển du lịch bền vững ở Vịnh Bái Tử Long □ Emma	2-3
Một vài ý kiến về mẫu vật rùa biển lưu giữ tại Bảo tàng Quảng Ninh □ Phạm Xuân Phương	3
Dự án cho thuê môi trường rừng tại VQG Bái Tử Long-	5
Nét mới ở xã Quan Lạn- Quốc Duyệt	6-7
Ngành giáo dục huyện Vân Đồn với công tác Giáo dục môi trường-Nguyễn Thu	8
Hội thảo tập huấn bảo tồn rùa biển tại VQG Bái Tử Long □ Ngô Văn Định	9
Trang thơ	11

Bản tin này là tập xuất bản thứ tư trong số các xuất bản hàng quý được phân phát trong phạm vi Vườn Quốc Gia và các xã vùng đệm. Mục tiêu của tập tin này là nhằm giúp cán bộ của Vườn Quốc Gia đưa thông tin một cách thường xuyên đến nhân dân trên Vịnh Bái Tử Long.

Khu vực cảng ở xã Minh Châu

*Ngô Văn Định
Trưởng phòng Khoa học-Kỹ thuật
VQG Bái Tử Long*

Vừa qua, UBND tỉnh Quảng Ninh đã có công văn số 906/UB chỉ đạo Vườn quốc gia Bái Tử Long và Chi cục kiểm lâm tiến hành lập qui hoạch chi tiết Dự án Vườn quốc gia Bái Tử Long dựa trên cơ sở quy hoạch tổng thể đã được xác định trong dự án đầu tư xây dựng Vườn quốc gia.

Xác định rõ tầm quan trọng của công tác này, theo sự chỉ đạo của các cơ quan quản lý, Ban lãnh đạo của Vườn đã phối kết hợp với một số cơ quan chuyên ngành để xây dựng đề cương và dự toán kinh phí cho công tác quy hoạch chi tiết đạt được kết quả tốt nhất.

Theo kế hoạch được đưa ra, các vườn ươm sẽ không xây dựng theo phương án tập trung mà xây dựng phân tán theo các trạm kiểm lâm. Việc làm này sẽ vừa tạo thuận lợi trong việc quản lý và gieo ươm cây giống, vừa dễ dàng cho việc trồng rừng vì cự ly vận chuyển cây con gần hơn rất nhiều. Vườn thực vật sẽ được xây dựng theo phương pháp cải tạo rừng tự nhiên tại đảo Trà ngọ lớn, tận dụng các loại địa hình, lập địa và các quần thể thực vật tại chỗ, quần thể thực vật ngập mặn, thực vật rừng trên núi đất, núi đá, trên đỉnh, sườn và thung lũng. Đặc biệt, căn cứ điều kiện tài nguyên rừng thực tế, những đề xuất về việc thay đổi diện tích, ranh giới các phân khu chức năng sẽ tạo điều kiện cho việc áp dụng các biện pháp phù hợp (Xem tiếp trang 12)

Giải pháp cho phát triển du lịch bền vững ở Vịnh Bái Tử Long

Emma Gardner
Chuyên gia Du lịch sinh thái
Frontier-Vietnam

Từ ngày 15 đến 17 tháng 9 năm 2003, một cuộc hội thảo tập huấn về du lịch đã được tổ chức tại UBND huyện Vân Đồn, Thị trấn Cái Rồng, Huyện Vân Đồn.

Trước cuộc hội thảo kéo dài 3 ngày này, các cán bộ của tổ chức Frontier-Việt Nam đã hoàn thành công tác đánh giá về các hoạt động du lịch hiện nay và tiềm năng phát triển du lịch sinh thái tại Bái Tử Long. Qua đánh giá sơ bộ cho thấy cảnh quan thiên nhiên tươi đẹp, sự nguyên sơ, sự đa dạng sinh học và tính thẩm mỹ của Bái Tử Long đang bị đe dọa bởi các hoạt động phát triển du lịch.

Du lịch được coi là một giải pháp cho các vấn đề xã hội nhưng khả năng giải quyết các vấn đề về môi trường và đảm bảo những đền bù xã hội có thể còn là một bài toán chưa có lời giải. Xem ra việc phát triển du lịch không thể giải quyết được các vấn đề về môi trường của quá khứ và hiện tại do sự suy thoái môi trường, mất môi trường sống, nạn săn bắt và chặt phá rừng, mà lại làm tăng thêm các điều kiện huỷ hoại môi trường nghiêm trọng và dẫn tới sự suy thoái về mặt xã hội. Do đó, đòi hỏi khái niệm về phát triển du lịch bền vững phải được giới thiệu, được tiếp nhận và thực hiện tới các thành viên của cộng đồng trong khu vực Bái Tử Long và những người làm công tác phát triển ở địa phương.

Các đại diện của Vườn Quốc gia Bái Tử Long, các xã Vạn Yên, Quan Lạn, Bản Sen và Minh Châu,

Hang Cô tiên ở Bản Sen

Công ty ATI, Vạn Hải, Đỉnh Vàng, Vạn Hải và Công ty ITD đã được giới thiệu về cả hai nguyên tắc phát triển du lịch và những ảnh hưởng của du lịch.

“Không chỉ là phát triển du lịch bền vững mà còn mở ra con đường giao lưu và cộng tác của cộng đồng dân cư”

Hội thảo được bắt đầu bằng một số bài giới thiệu và các cuộc thảo luận theo nhóm của các cán bộ thuộc tổ chức WWF, FFI, SNV, HIO, FIPI và Viện nghiên cứu phát triển du lịch. Các tham luận đã giới thiệu những loại hình phát triển du lịch bền vững khác nhau, đặc biệt hơn cả là du lịch sinh thái và du lịch cộng đồng, các ảnh hưởng của du lịch, quản lý môi trường, quy

hoạch du lịch, đa dạng sinh học biển và đất liền, phát triển bền vững và du lịch bền vững tại Việt Nam.

Thông qua các cuộc thảo luận nhóm, các thành viên tham gia đã đi đến thống nhất là khu vực Bái Tử Long có tiềm năng rất lớn về phát triển du lịch bởi nơi đây có phong cảnh thiên nhiên tươi đẹp nhưng những cảnh đẹp thiên nhiên này cần được bảo vệ để tránh bị ảnh hưởng bởi các hoạt động phát triển du lịch và lượng khách du lịch. Có thể thấy rằng sẽ có rất nhiều ảnh hưởng về xã hội và môi trường liên quan đến phát triển du lịch ở Bái Tử Long như suy thoái môi trường do các hoạt động có chất thải và việc lạm dụng các nguồn tài nguyên thiên nhiên và xuất hiện các tệ nạn xã hội như nghiện ma túy và mại dâm. Tuy nhiên, các thành viên tham dự hội thảo đã thừa nhận rằng thông qua phát triển du lịch bền vững, qua

(Xem tiếp trang 3)

(Tiếp theo trang 2)

giáo dục, truyền thông, các chiến lược khoanh vùng phát triển, quản lý môi trường và cơ chế giám sát hợp lý, các ảnh hưởng này có thể được kiểm soát, giúp ngăn ngừa những ảnh hưởng tiêu cực và đẩy mạnh những ảnh hưởng tích cực.

Trong ngày thứ hai, những người tham dự hội thảo đã chuẩn bị cho một số hoạt động vui chơi và ngắm cảnh. Họ đã tham gia một chuyến nghiên cứu dã ngoại, và được bơi trong những làn nước trong xanh tại Minh Châu.

Trong ngày thứ ba, các thành viên tham dự đã nhất trí về một chiến du lịch bền vững đối với Bái Tử Long và nhất trí đẩy mạnh công tác cải tạo và bảo vệ môi trường bên cạnh việc

phát triển kinh tế và các nhu cầu xã hội, coi du lịch sinh thái và du lịch cộng đồng là tiền thân của sự phát triển. Những người tham dự hội thảo cũng đã đề nghị phải khoanh vùng phát triển du lịch và các hoạt động tại Bái Tử Long, chọn toàn bộ vùng lõi và vùng đệm của Bái Tử Long làm “vùng hoạt động” nhưng trong phạm vi vùng này cần định rõ các vùng cư trú, vùng hoang sơ và vùng phát triển.

Các đảo như đảo Ba Mùn và Trà Ngộ sẽ được sử dụng vào công tác giáo dục môi trường, trong khi các đảo khác như đảo Ban Sen, Sau Mạ và Minh Châu sẽ thu hút du khách đến tham quan, dạo bộ, tham gia vào các tua du lịch giáo dục, du thuyền, bơi lội và lặn, đặc

biệt là tại các khu vực của Vườn nơi rừng đang phục hồi từ những ảnh hưởng của các hoạt động chặt phá và săn bắt trước đây. Các khu vực đã được phát triển hay đang trong giai đoạn phát triển sẽ được áp dụng các kỹ thuật quản lý môi trường trong suốt quá trình các cơ sở du lịch phát triển và hoạt động. Hy vọng rằng cuộc hội thảo này mở ra con đường không chỉ cho sự phát triển du lịch bền vững mà còn cho cả sự giao lưu và cộng tác của cộng đồng. Điều này sẽ đảm bảo việc bảo vệ môi trường tại Bái Tử Long và nâng cao hơn nữa chất lượng cuộc sống cho các cộng đồng dân cư địa phương trong nhiều năm tới.

Một vài ý kiến về mẫu vật rùa biển tại Bảo tàng Quảng Ninh

Phạm Xuân Phương

Phòng Khoa học □ Kỹ thuật

Trong thời gian vừa qua, phòng Khoa học-Kỹ thuật Vườn quốc gia Bái Tử Long đã tiến hành cuộc khảo sát một mẫu vật rùa biển hiện đang được lưu giữ và trưng bày tại Bảo tàng Quảng Ninh, Thành phố Hạ Long. Mẫu vật là một rùa biển cái được tiếp nhận về Bảo tàng năm 1999. Địa điểm thu mẫu tại đảo Quan Lạn huyện Vân Đồn, tỉnh Quảng Ninh. Trong lượng mẫu vật khi còn sống là 110kg, kích thước mẫu khô, chiều dài ước tính khoảng 90cm, chiều ngang khoảng 70cm.

Mẫu vật này mang một số điểm đặc biệt ở phần mai và đầu. Trên mai có 5 đôi tấm vảy sườn, đôi sau cùng nhỏ hơn nhiều so với 4 đôi phía trước. Trên đầu có một đôi vảy trước trán và 2 vảy trung tâm. Riêng các vuốt và

tấm rìa mai dưới chưa xác định được.

“Mẫu vật là rùa biển cái được tiếp nhận về Bảo tàng Quảng Ninh năm 1999 từ điểm thu nhận ở xã Quan Lạn, huyện Vân Đồn, tỉnh Quảng Ninh”

Những đặc điểm về số lượng tấm vảy trên mai và trên đầu của mẫu vật nếu đem so sánh với khoá phân loại do Nguyễn Trường Giang biên soạn và tổng hợp sẽ có nhiều sai khác, vì nếu căn cứ số tấm vảy sườn sẽ trùng với loài rùa biển đầu to (*Caretta caretta*), còn nếu căn cứ số tấm vảy đầu sẽ trùng với loài Vích (*Chelonia my-*

das).

Căn cứ một số tài liệu tham khảo và thông tin thu thập được qua các đợt khảo sát trong cộng đồng dân cư ở khu vực Vịnh Bái Tử Long, một số người dân địa phương đã biết phân biệt các loài rùa biển bằng cách đếm số vảy trên mai của chúng, và gọi tên chúng theo số lượng vảy, ví dụ: Vích mười ba vảy..v.v.. Phòng Khoa học-Kỹ thuật Vườn quốc gia Bái Tử Long cho rằng tại khu vực Vịnh Bái Tử Long đã từng tồn tại những cá thể rùa biển có số vảy khác con số 13, và dự đoán đây là những cá thể lai tạp giữa loài Vích (*Chelonia mydas*) và loài rùa đầu to (*Caretta caretta*). Qua đây chúng tôi muốn đề nghị các nhà chuyên môn cần áp dụng các biện pháp phân tích thích hợp để xác định một cách khoa học đối với những trường hợp lai tạp nêu trên.

Hội thảo tập huấn về bảo tồn biển tại Côn Đảo

Ngô Văn Định

Trưởng phòng Khoa học và Kỹ thuật-VQG Bái Tử Long

Công tác bảo tồn tại Vườn quốc gia Côn Đảo được coi là một bài tập mẫu về hiệu quả của việc tổ chức hoạt động bảo tồn theo phương châm phối hợp chặt chẽ...

Vườn Quốc gia Bái Tử Long là khu bảo tồn biển mới được xây dựng. Trong khi đó, đội ngũ lãnh đạo và cán bộ phụ trách Vườn hầu hết đều chuyên về lĩnh vực lâm nghiệp, do vậy, hạn chế lớn nhất hiện nay của họ là kiến thức về bảo tồn biển. Nhận thức rõ tầm quan trọng của việc bồi dưỡng, nâng cao trình độ, Ban lãnh đạo

Đại biểu tham dự hội thảo tại Côn Đảo

Vườn đã chủ động chỉ đạo và trực tiếp tham gia các buổi hội thảo tập huấn về chủ đề này. Được sự hỗ trợ của tổ chức WWF, Ban lãnh đạo và các cán bộ của Vườn đã tham gia 2 đợt tập huấn tại Côn Đảo và Hòn Mun, thu được nhiều kiến thức thực tiễn về quản lý bảo tồn biển và đa dạng sinh học biển.

Công tác bảo tồn tại Vườn quốc gia Côn Đảo đã đạt được nhiều kết quả khả quan, được coi là một “bài tập mẫu”, là một điển hình về hiệu quả của việc tổ chức hoạt động bảo tồn theo phương châm *phối hợp chặt chẽ* giữa Ban quản lý Vườn quốc gia và chính quyền địa phương. Một số văn bản đề cập đến các nguyên tắc, quy định về hoạt động bảo tồn sinh thái biển tại địa phương đã được đời thông qua và cùng thực hiện. Các tài liệu này đồng thời có tác động tích cực trong việc giáo dục người dân địa phương biết cách ứng xử hợp lý

với nguồn tài nguyên quý giá đang trở nên khan hiếm. Mặt khác, các dự án bảo vệ hệ sinh thái biển tại khu vực này cũng thể hiện hiệu quả của cách làm việc chủ động, *tự lực cánh sinh* khi triển khai công việc. Đó là, công tác bảo tồn cần được thực hiện trong mọi điều kiện, không cầu toàn, lấy hiệu quả công việc làm phương tiện thuyết phục các đối tượng cùng hợp tác để đem lại kết quả như mong muốn.

Những kiến thức thu thập được qua mỗi buổi tập huấn như vậy đã và đang góp phần nâng cao hiệu quả trong công tác chỉ đạo, dẫn dắt hoạt động của khu bảo tồn sinh thái biển Bái Tử Long. Đội ngũ cán bộ quản lý, cán bộ phụ trách Vườn quốc gia cũng được tăng cường khả năng triển khai các dự án bảo tồn, đồng thời xây dựng Vườn quốc gia Bái Tử Long ngày càng phát triển.

Dự án cho thuê môi trường rừng tại Vườn quốc gia Bái Tử Long

*Nguyễn Đình Ứng
Trưởng phòng Quản lý bảo tồn
Vườn Quốc Gia Bái Tử Long*

Qua các cuộc khảo sát thực tế, các nhà nghiên cứu môi trường đã nhận ra rằng, nhu cầu nghỉ ngơi, thư giãn của con người hiện nay đang có xu hướng gần gũi hơn với thiên nhiên. Lượng khách lựa chọn hình thức du lịch sinh thái ngày càng tăng mạnh và họ tỏ ra có nhu cầu tìm hiểu sâu sắc về cuộc sống cũng như hiện trạng của các nguồn tài nguyên sống.

Vừa qua, được sự chỉ đạo của UBND tỉnh Quảng Ninh, Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn, Vườn quốc gia Bái Tử Long đã xây dựng Đề án thí điểm sử dụng môi trường rừng đặc dụng để phát triển du lịch sinh thái. Việc làm này nhằm tận dụng thế mạnh của du lịch, đưa con người đến với những hình thức tiếp cận và nhận thức về môi trường sinh động hơn, đem lại hiệu quả rõ ràng, nhanh chóng.

Theo đề án, đơn vị thuê môi trường rừng của Vườn quốc gia Bái Tử Long là Công ty TNHH Đinh Vàng. Công ty sẽ thuê môi trường để làm du lịch và trả một phần kinh phí cho cơ quan quản lý. Với nguồn thu này, đơn vị quản lý (Vườn Quốc gia Bái Tử Long) sẽ vạch kế hoạch chi tiêu cụ thể hàng năm cho công tác bảo vệ rừng, biển, bảo vệ tài nguyên của Vườn; kết hợp với các dự án giáo dục môi trường cho người dân địa phương. Các hình thức thông tin, quảng bá hình ảnh của vườn nhằm nâng cao nhận thức cho cộng đồng và du khách

Đảo Ba Mùn

đến thăm quan cũng sẽ nhanh chóng được tiến hành. Ngoài ra, đề án cho thuê rừng đặc dụng làm du lịch sinh thái cũng sẽ đảm bảo hỗ trợ cho công tác bảo tồn và phát triển bền vững Vườn quốc gia Bái Tử Long.

“...nhằm tận dụng thế mạnh của du lịch và đưa con người đến với những hình thức tiếp cận và nhận thức về môi trường sinh động hơn...”

Có thể thấy, Đề án cho thuê môi trường rừng đặc dụng để phát triển du lịch sinh thái là một chủ trương đúng đắn, thông qua phát triển du lịch sinh thái du khách được hưởng thụ không khí trong lành mát mẻ, được chiêm ngưỡng cảnh quan mà thiên nhiên

ban tặng. Đồng thời họ được mở rộng tầm hiểu biết và nhận thức của mình dẫn đến những hành động tích cực, bảo vệ các nguồn tài nguyên thiên nhiên quý giá của đất nước.

Trong tương lai, sự kết hợp du lịch sinh thái và giáo dục cộng đồng, nâng cao nhận thức về môi trường cho khách tham quan cũng như người dân địa phương có nhiều khả năng sẽ trở thành phương pháp bảo vệ tài nguyên mới, hiệu quả và phổ biến. Việc sử dụng một phần rừng đặc dụng vào việc làm du lịch sinh thái vừa góp phần đẩy mạnh hoạt động kinh doanh du lịch, đáp ứng nhu cầu sống của con người, vừa tạo cho du khách cũng như người dân địa phương những cảm nhận tích cực về cuộc sống giữa bầu không khí trong lành, về tầm quan trọng của việc bảo vệ thiên nhiên và nguồn tài sản quý giá hiện có.

Quan Lạn hôm nay

Bãi tắm Quan Lạn

Bến cảng Quan Lạn

*Quốc Duyệt
UBND xã Quan Lạn*

Nằm ở phía nam của bán đảo Vân Hải, cách Thành phố Hạ Long chừng 50kilomet, từ xa xưa xã Quan Lạn đã nổi tiếng về phong cảnh thiên nhiên đẹp và hùng vĩ, nơi có bờ biển cát trắng trải dài hàng chục mét với các bãi đá ngầm và đá nổi chạy dọc theo bờ biển.

Mảnh đất xưa này cho đến nay đã có nhiều thay đổi. Vào những năm 80 và đầu những năm 90, nhiều gia đình ở đây đã từng kéo nhau chuyển vào đất liền để có điều kiện cho con cái học hành và được hưởng ánh sáng của nguồn điện lưới. Nhưng những năm gần đây,

Trung tâm xã Quan Lạn

số người rời xã đã giảm hẳn. Hiện nay, trên toàn xã có 723 hộ gia đình với gần 4000 nhân khẩu. Đời sống kinh tế của người dân được cải thiện rõ rệt, số hộ nghèo đã giảm từ 25% năm 2002 đến nay chỉ còn 18%. Thu nhập chủ yếu của người dân là dựa vào các ngành nghề truyền thống còn giữ được cho đến nay như: vận tải biển, đánh bắt hải sản, đặc biệt là khai thác sá sùng. Để khuyến khích các hộ gia đình phát triển kinh tế, Hội phụ nữ của xã đã áp dụng hình thức vay vốn cho các hộ nông dân, giúp họ tăng thu nhập. Ngoài ra, dựa vào vẻ đẹp sẵn có của thiên nhiên ban tặng, chính quyền xã đã và đang sử dụng các chính sách ưu đãi để thu hút các dự án phát triển du lịch nhằm đẩy mạnh cơ hội việc làm cho người dân địa phương.

Đời sống văn hoá xã hội cũng được nâng cao, đường làng, ngõ xóm, trường học, trạm xá được xây dựng mới. An ninh trật tự và an ninh quốc phòng ổn định và vững

manh.

Có thể nói, xã Quan Lạn có được như ngày hôm nay là nhờ sự chỉ đạo và đường lối đúng đắn của các cấp lãnh đạo từ tỉnh, huyện và địa phương. Đời sống kinh tế vững

manh, văn hoá xã hội nâng cao, an ninh quốc phòng ổn định là tiền đề chính cho sự phát triển toàn diện của nhân xã Quan Lạn nói riêng và cho toàn xã hội nói chung.

Khu du lịch sinh thái

Ngành giáo dục huyện Vân Đồn với công tác giáo dục môi trường

Nguyễn Thị Thu Hà

Cán bộ chuyên môn

Phòng Giáo dục huyện Vân Đồn

“...sau một năm thực hiện chương trình, kết quả bước đầu đã được ghi nhận. Các em đã biết ý thức trong việc xả rác, xử lý rác thải một cách hợp lý. Sân trường sạch sẽ, lớp học gọn gàng...”

Con người ai cũng muốn được sống trong một môi trường trong lành và hưởng thụ những gì tốt đẹp mà thiên nhiên ban tặng. Nhưng nếu chỉ biết hưởng thụ mà không biết giữ gìn và phát triển nó thì quà tặng của thiên nhiên không phải là còn mãi.

Vân Đồn được trời phú cho một cảnh quan thiên nhiên tuyệt đẹp. Đó là bãi tắm Minh Châu, Quan Lạn, Ngọc Vũng cát trắng mịn, nước biển trong xanh, rừng phi lao thẳng tắp. Đó là khu du lịch Bãi dài đang được đầu tư xây dựng

Tiết học Giáo dục môi trường ở Trường THCS Vạn Yên

đẹp và lịch sự. Sắp tới đây khi cây cầu Vân Đồn khánh thành thì vẻ đẹp của huyện đảo càng thêm thơ mộng. Thiên nhiên không chỉ ban tặng cho người dân Vân Đồn một nguồn lợi đáng kể về thủy hải sản, giúp cho họ

có một cuộc sống ổn định, no ấm. Chính vì vậy mà họ đã thấu hiểu được tầm quan trọng của việc giữ gìn và bảo vệ môi trường.

Năm 2002, được sự đồng ý và giúp đỡ tận tình của UBND huyện, Dự án Nâng cao nhận thức đa dạng sinh học Vịnh Bái Tử Long của Tổ chức Frontier-Vietnam kết hợp với Phòng giáo dục Vân Đồn và Vườn quốc gia Bái Tử Long đã triển khai thử nghiệm chương trình Giáo dục môi trường Vịnh Bái Tử Long cho học sinh lớp 6 của năm xã vùng đệm: Hạ Long, Vạn Yên, Bản Sen, Minh Châu, Quan Lạn. Cuốn sách giáo khoa GDMT lớp 6 xuất bản lần đầu tiên không phải là tác phẩm khoa học của các giáo sư hay tiến sĩ mà là sự cố gắng nỗ lực của nhóm cán bộ,

(Xem tiếp trang 12)

Thảo luận nhóm trong giờ GDMT ở trường THCS Đài Xuyên

Hội thảo tập huấn về bảo tồn rùa biển tại Vườn quốc gia Bái Tử Long

Ngô Văn Định

Trưởng phòng Khoa học Kỹ thuật, VQG Bái Tử Long

Bài phát biểu của ông Phạm Tuấn Hùng-Phó giám đốc VQG

Rùa biển là thành phần độc đáo của hệ sinh thái tự nhiên. Rùa không những đem lại giá trị về kinh tế với vai trò là nguồn nhiên liệu, mà còn là đối tượng nghiên cứu của các nhà khoa học. Tuy nhiên, 6 trong số 7 loài rùa biển đang đối mặt với mối đe dọa tuyệt chủng lớn trên phạm vi toàn cầu.

Vườn quốc gia Bái Tử Long là một trong những khu vực có rùa biển phân bố. Tuy nhiên, những hiểu biết cơ bản về bảo tồn rùa biển của phần lớn các cán bộ trong Vườn còn nhiều hạn chế. Mặt khác hoạt động nghiên cứu về rùa biển do các cơ quan chuyên môn tiến hành tại Vườn quốc gia và khu vực Vịnh Bái Tử Long còn khá sơ sài. Xuất phát từ thực tế trên, ngày 9/7/2003 vừa qua, được sự hỗ trợ của tổ chức Frontier-

Vietnam, Ban lãnh đạo Vườn quốc gia đã tổ chức buổi hội thảo tập huấn về bảo tồn rùa biển rong phạm vi Vườn quốc gia.

“Hội thảo đã trang bị những hiểu biết cơ bản cho cán bộ Vườn quốc gia trong lĩnh vực bảo tồn rùa biển”

Thành phần tham gia hội thảo chủ yếu là các cán bộ và kiểm lâm viên đang công tác tại Vườn, ngoài ra còn có đại diện Phòng thủy sản huyện Vân đồn, một cơ quan có nhiều kinh nghiệm tại địa phương trong lĩnh vực quản lý biển. Nội dung được trao đổi thảo luận tập trung vào một số vấn đề như tình hình chung về rùa biển trên thế giới, trong nước và những thông tin về rùa biển tại Vịnh Bái Tử Long; sinh học đại cương về rùa biển; những nhiệm vụ cấp bách của Vườn quốc gia Bái Tử Long cần tiến hành trong tương lai để bảo tồn rùa

biển.

Buổi tập huấn kết thúc trong sự phấn khởi của các cán bộ và kiểm lâm viên của Vườn. Hầu hết các ý kiến đều cho rằng nội dung hội thảo rất bổ ích vì đây là lần đầu tiên Vườn quốc gia tổ chức tập huấn về bảo tồn rùa biển, buổi tập huấn đã trang bị những hiểu biết cơ bản cho cán bộ Vườn quốc gia trong lĩnh vực bảo tồn rùa biển. Trong thời gian tới, Vườn quốc gia cần tăng cường triển khai sâu rộng các hoạt động như theo dõi ngẫu nhiên việc làm tổ đẻ trứng của rùa biển tại khu vực Vườn quốc gia và tiến hành các hoạt động tuyên truyền nâng cao nhận thức của cộng đồng trong các xã vùng đệm về bảo tồn rùa biển.

Ban tổ chức hội thảo tin tưởng rằng, mặc dù kết quả đạt được chưa cao, nhưng hội thảo sẽ là bước đệm đầu tiên để thúc đẩy mạnh công tác bảo tồn rùa biển tại Vườn quốc gia Bái Tử Long.

Nghề đào con sá sùng ở Vân Đồn

*Trích Văn hoá dân gian làng Vân
của Nguyễn Quang Vinh*

Sá sùng trong tiếng Hán gọi là sa trùng nghĩa là con giun trong cát. Con môi là tiếng địa phương, giờ ta gọi là con sá sùng. Nó trông giống con giun đất, khi mới bắt lên nó có màu hồng. Khi đem về sá sùng được rửa sạch rồi dùng que tre hoặc gỗ tròn, nhỏ như chiếc đũa vót nhọn đầu xiên ở 2/3 thân lộn ngược ra, sau đó lộn 1/3 còn lại. Rửa lại một lần nữa cho thật sạch. Lúc này con sá sùng thành màu trắng. Phơi ráo nước rồi sấy trên bếp than, con sá sùng khô dần và chuyển thành màu vàng. Sá sùng có nhiều ở Minh Châu, Quan Lạn, trước kia còn có cả ở Ngọc Vũng nhưng nay không còn nữa.

Sá sùng có hai cách ăn: Cách thứ nhất là ăn tươi (xào với ớt tỏi tươi). Cách thứ hai là phơi khô rồi rang lên để uống rượu hoặc nấu với rau ngót, lá lốt, mỏng tươi làm canh hay nấu canh bầu, bí rất ngọt. Khi ăn khô phải vật bỏ vôi nhỏ vì nó chứa nhiều cát bên trong mà khi lộn cũng không thể sạch được.

Bắt con sá sùng phải nhanh tay đào chặn đầu vì chúng ở dưới sâu 20-30cm, khi phát hiện có tiếng động của người hay các loại động vật khác thì chúng xoá dấu vết trên mặt đất và chui nhanh xuống sâu. Phát hiện tổ con sá sùng ở trên mặt đất của bãi nước mặn người ta nhìn cái hoa chúng ăn biết bên nào là trước, bên nào là sau. Khi đào phải chặn trước ngay không cho chúng rút chạy.

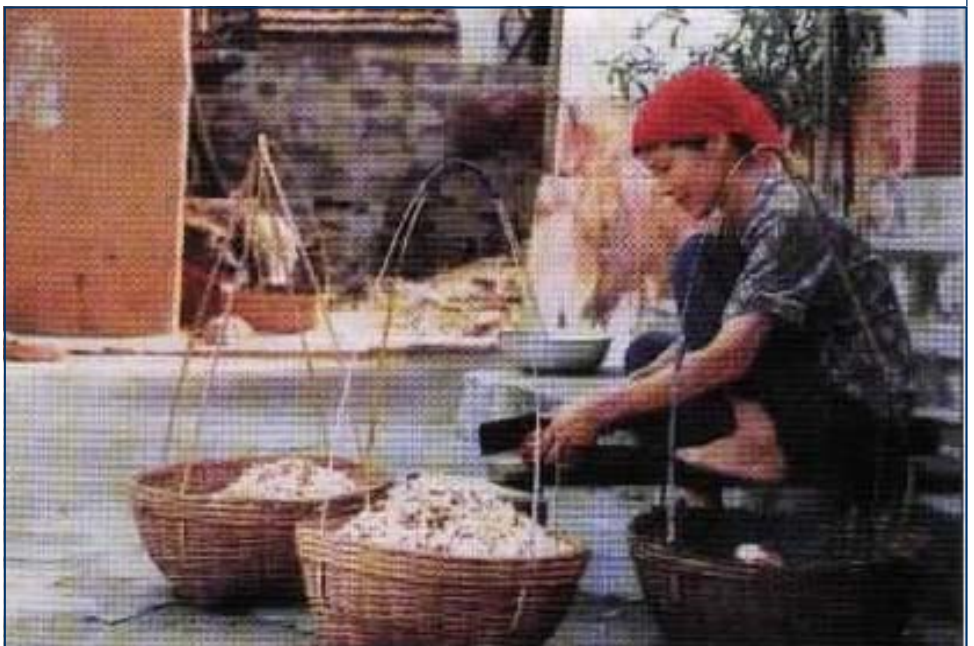
Phương tiện bắt là một cái mai, ở dưới bằng sắt, có lưới mỏng, sắc để

Đào bắt con sá sùng

“Bắt con sá sùng phải nhanh tay đào chặn đầu vì chúng ở dưới sâu 20-30cm, khi phát hiện có tiếng động thì chúng xoá dấu vết trên mặt đất và chui nhanh xuống sâu...”

đào cho nhanh, đỡ tốn hơn. Phía trên là một vòng lượn sắt bên ngoài mỏng cho nhẹ, rồi dùng gỗ đóng chặt và liền với tay cán dài khoảng 1,6m đến 2m, nhỏ để cầm. Dụng cụ để đựng là cái giành đan bằng cây nứa, cây tre, hoặc cây dùng lạt.

Chế biến sá sùng

Trang thơ

Môi trường quanh ta

Bạn ơi tôi kể chuyện này
Cạnh nhà tôi ở ngày ngày diễn ra
Vệ sinh đường phố ấy mà
Chẳng ai ý thức dẫm ra bẩn đường
Trong nhà bàn, ghế, tủ, giường
Sân nhà lát gạch thay giường miến chê
Trước nhà thì lại bẩn ghê
Một đống rác thải ai bê hè đường
Thôi thì ruồi muỗi chán chường
Lại đến lũ chuột tìm đường mon men
Người đi người lại bon chen
Tiện tay rác bẩn vút thêm cho đầy

Vệ sinh đường phố ngày nay
Môi trường ô nhiễm điều này đúng thôi
“Sida” bệnh “sars” đến rồi
Làm sao ta phải kịp thời phòng ngay
Vệ sinh đường phố hàng ngày
Mọi người ý thức sạch ngay thôi mà
Môi trường sinh thái tỉnh ta
Là điểm du lịch khách ta khách ngoài
Lại thêm du lịch Bãi Dài
Bái Tử Long đó nằm ngoài biển khơi
Muốn mời du khách tới chơi
Môi trường xanh sạch bạn ơi giữ gìn

Nguyễn Hồng Thu- Lớp 6D
Trường trung học cơ sở Hạ Long
Huyện Vân Đồn

(Tiếp theo trang 1)

hợp nhằm tăng nhanh khả năng phục hồi của hệ sinh thái rừng trong Vườn quốc gia. Theo những đề xuất này, một số diện tích thuộc phân khu bảo vệ nghiêm ngặt trong quy hoạch tổng thể sẽ chuyển sang phân khu phục hồi sinh thái như Trà Ngỏ nhỏ, phân núi đất thuộc Trà Ngỏ lớn. Một số thông tin mới cũng sẽ được bổ sung vào bản đồ tài nguyên rừng như diện tích rừng ngập mặn

trong Thung áng Cái đế.

Về quy hoạch chi tiết phân biển, do những số liệu về tài nguyên biển trong Vườn quốc gia còn rất nhiều hạn chế, do đó cần tiến hành điều tra tỷ mỉ để có hệ thống số liệu về đa dạng sinh học biển, đồng thời đề xuất dự án phân vùng bảo tồn cho một số địa điểm có giá trị cao về đa dạng sinh học như thảm cỏ biển ở phía đông Hòn Chín, san hô ở đông Ba Mùn và hòn Vành, tu hài ở Tây bắc

Lỗ Hố, bào ngư ở Đông Ba Mùn..v.v

Quy hoạch chi tiết Vườn quốc gia Bái Tử Long đang trong quá trình xây dựng. Chất lượng bản quy hoạch sẽ phụ thuộc rất nhiều yếu tố. Mặc dù vậy, với biện pháp xây dựng phát huy được trí tuệ tập thể, chúng ta tin rằng bản quy hoạch lần này sẽ là cuốn cẩm nang hữu ích trong việc phát triển Vườn quốc gia Bái Tử Long.

(Tiếp theo trang 8)

giáo viên ngành giáo dục Vân Đồn và hai cán bộ của dự án. Nội dung tám bài học được trình bày theo tinh thần đổi mới sách giáo khoa lớp 6, kênh hình, kênh chữ sinh động và khoa học nên dễ dạy và dễ học.

Sau một năm thực hiện chương trình ở năm xã vùng đệm, kết quả đã thật xứng đáng với những cố gắng vượt bậc của những người thực hiện chương trình này. Các em học sinh rất thích thú khi được học, được chơi trong những tiết học giáo dục môi trường.

Thật đáng mừng là sau một năm thực hiện thử nghiệm trên năm xã vùng đệm, kết quả bước đầu đã được ghi nhận. Các em học sinh đã bắt đầu biết ý thức trong việc xả rác, biết xử lý rác thải một cách hợp lý. Sân trường sạch sẽ, lớp học gọn gàng và nhất là cây xanh được chăm sóc cẩn thận, chu đáo, nguồn nước được sử dụng tiết kiệm và vệ sinh..v.v

Năm học 2003-2004 theo đúng kế hoạch, chương trình Giáo dục

Trường THCS Bình Dân

môi trường Vịnh Bái Tử Long sẽ được triển khai đại trà cho các lớp 6 của toàn huyện bao gồm 13 trường với gần 1000 em học sinh. Để đánh giá kết quả của chương trình và có được sự tuyên truyền sâu rộng trong nhân dân địa phương, phòng Giáo dục dự kiến sẽ tổ chức cuộc thi tìm hiểu và tuyên truyền GDMT cấp huyện vào tháng 5/2004 dưới sự giúp đỡ của Tổ chức Frontier-Vietnam và của Vườn quốc gia Bái Tử Long.

Là người làm công tác giáo dục,

chúng tôi ai cũng hiểu rằng GDMT không là trách nhiệm của riêng ai mà của cả cộng đồng và của toàn xã hội. Hơn nữa để có được kết quả như mong muốn không phải là điều dễ dàng song chúng tôi muốn đóng góp một phần công sức nhỏ bé để giáo dục những chủ nhân tương lai của quê hương Vân Đồn hết giữ gìn và phát triển tài sản vô cùng quý giá mà thiên nhiên đã tặng cho để hành tinh xanh của chúng ta mãi xanh.

Bản tin này được thực hiện bởi Dự án Nâng cao nhận thức Đa dạng sinh học Vịnh Bái Tử Long thuộc Tổ chức Frontier-Vietnam và được tài trợ bởi Darwin Initiative, Vương quốc Anh.

Frontier-Vietnam là một dự án được kết hợp giữa Tổ chức khám phá môi trường (SEE), London và Viện sinh thái và Tài nguyên sinh vật, Hà nội

LIÊN HỆ: Điện thoại: 033 8748 55

Email: btlb@netnam.vn - Website: www.baitulongnp.com